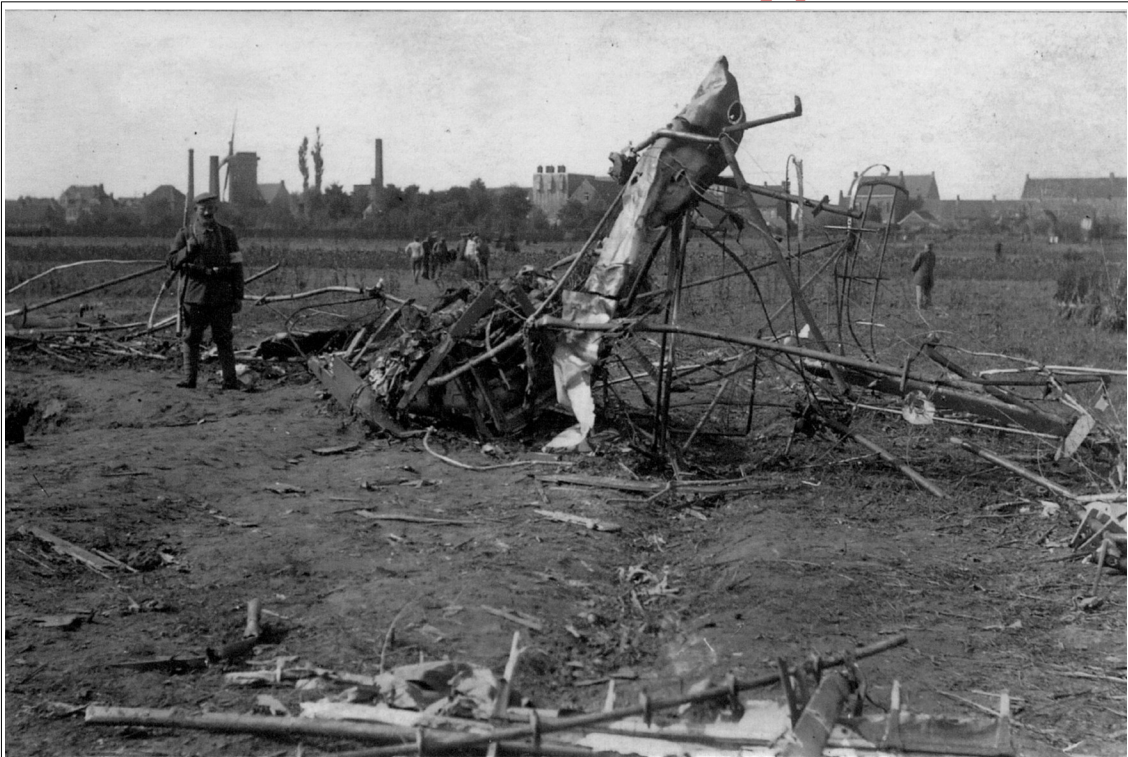

luchtaanvallen op Lichtervelde tijdens de Eerste Wereldoorlog

Geert Coussement

Door het feit dat het front zich stagneerde aan de IJzer, bleven de Duitsers ter plekke trappen. In enkele weken tijds wisten ze Lichtervelde met zijn zeer belangrijk en strategisch station en zijn niet minder belangrijke invalswegen om te bouwen tot een bevoorradingscentrum en verplegingsoord. Daarvoor deden ze onder meer beroep op de plaatselijke bevolking die ze verplicht tewerkstelden.

Na enige tijd was Lichtervelde vaak het mikpunt van de geallieerden die met bombardementen poogden de bevoorrading van de vijand te minimalizeren. Dit gebeurde vaak ten koste van slachtoffers onder de burgerbevolking.

Het wrak van het toestel wordt bewaakt terwijl van op afstand de burgers toekijken. In de verte zien we de achterkanten van de huizen van de Stationsstraat, met links de molen van Devos. Ernaast merken we de cichorei-ast van de gebroeders Depuydt. De lange nok rechts is die van het Oude-Manhuis.

Om de aanvallen van de geallieerden te beantwoorden richtten de Duitsers hier en daar een post op met luchtafweergeschut. Door middel van opgeëisten werd een vliegveld aangelegd in de Bollestraat naast het erf van Emile Demeyere. Het liep door tot aan de wijk "den Duifhoek". Soldaten met verlof gebruikten het plein ook om er te voetballen.

Bijna dagelijks kwamen er in Lichtervelde Duitse vrachtwagenkolonnes toe. De bevoorradings moest immers verzekerd worden. De vrachtwagens waren beladen met voedsel, munitie, kledij, kanonnen, enz. ... Sommige kolonnes stopten aan het station waar de goederen werden overgeladen op wagons. Het station was dan ook verboden terrein voor de plaatselijke bevolking. Het was vaak het doelwit van de geallieerden.

Iedere keer er geallieerde vliegtuigen overvlogen, die verkenningsoopdrachten uitvoerden, trokken de Duitsers met hun luchtafweergeschut alle registers open. 't Was een gedonder en gerammel dat horen en zien verging van de bulderende kanonnen.

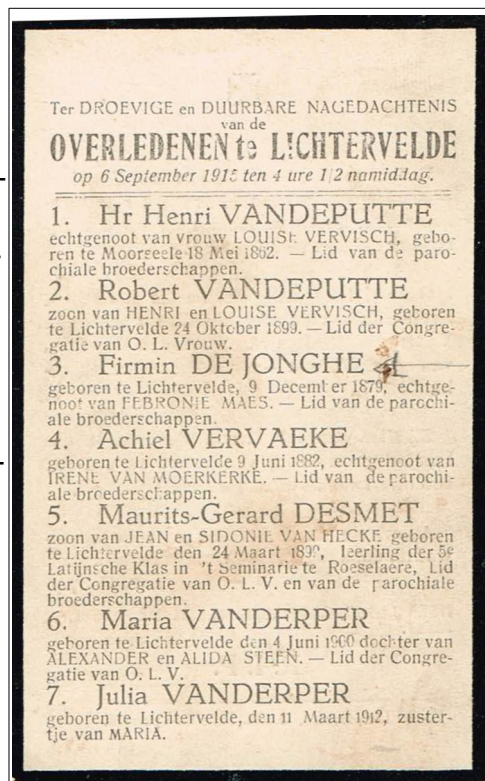
Op de hoek van de Kasteel- en de Ketelbuiserstraat stond er afweergeschut en een overvliegend Frans toestel werd neergehaald. Terwijl het toestel ziender ogen hoogte verloor, sprong de piloot uit het toestel maar kon zich toch niet redden.

Op het stuk grond gelegen achter het slachthuis Tampere in de Stationsstraat en tussen de Stegel- en de Nieuwstraat viel eveneens een geallieerd vliegtuig. Van deze Franse ééndekker bleef alleen een hoopje schroot over. De piloot lag helemaal verkoold naast het wrak.

Naast het veldkruis van de hofstede Verduyn in de Beverenstraat werd een Australisch piloot begraven. Later werd hij door toedoen van zijn familie waarschijnlijk naar zijn vaderland overgebracht. Hij was met zijn toestel neergehaald op de wijk "Het Onlede-Molentje" te Gits.

Op de zesde september van het jaar 1915 rond 16:30 uur had in Lichtervelde het eerste grote bombardement plaats. Geallieerde vliegtuigen gooiden bommen naar de Duitse troepen die aan het oefenen waren. Engelse vliegtuigen vlogen een paar keer hoog over de gemeente om te verkennen en om aan het luchtafweergeschut te ontsnappen. Opeens scheerden ze onverwacht naar beneden en wierpen in hun raid bommen. Het bombardement was verschrikkelijk en voor het eerst vielen er onder de burgers slachtoffers.

Op 18/08/1916 werd het station opnieuw onder vuur genomen. Na de aanval begon men onmiddellijk met herstellingswerken. Merk ook op dat de opschriften werden veranderd in het Duits. Zo zal pastoor Denys ze wellicht hebben gezien toen hij samen met zijn vluchtende parochianen aankwam in het Lichterveldse station.

Gedachtenis van de zeven overledenen.

Tijdens de zomer van het jaar 1917 scheerden opnieuw enkele geallieerde vliegtuigen over Lichtervelde. De Duitsers hadden om de geallieerden te misleiden een vals station gemaakt en hun opzet slaagde. De geallieerde piloten vergisten zich van doel en het echte station bleef ongedeerd. Maar op de vierde augustus was het toch raak.

Dit is de herberg "De nieuwe keizer", nu slagerij Wim Vanderper in de Beverenstraat.

Er stond een Duitse munitietrein vertrekkensklaar in het station. Twee Franse vliegtuigen bombardeerden de trein en een geweldige ontploffing volgde. De statiebewoners zochten vliegensvlug een onderkomen in de kelders tot het helse ontploffingslawaai voorbij was. 's Anderendaags, als alles weer rustig was, kon men de stukjes granaat zo van de grond rapen.

Van de gebombardeerde Duitse munitietrein bleef enkel verwrongen staal en ijzer over. Enkele Duitse militairen inspecteren de schade.

Tijdens diezelfde zomer was er biechtgelegenheid in de kerk. Pastoor Desmet en zijn onderpastoors hadden reeds plaats genomen in hun respektievelijke biechtstoelen. Plots

hoorden de biechtelingen vliegtuiggebrom. Enkele vliegtuigen schoten vuurpijlen af en onmiddellijk scheerden ze over de kerk en wierpen bommen die echter niet veel schade aanrichtten. Een bom kwam terecht in het koor van de kerk, en door de enorme slag was de muur van het hoofdaltaar weggeblazen. In het dak was er een groot gat. Paniek in de kerk uiteraard, want het stof was er te snijden. Eerwaarde heer Achiel Six spoedde zich uit zijn biechtstoel om het Heilig Sacrament in bewaring te brengen. Niemand werd er gewond. achteraf hadden de leerlingen van onderwijzer Cyriel Lemahieu een vraagstuk gekregen in verband met de schade aan de parochiekerk.

Op een zomerdag in 1917 eisten de Duitsers de kerk op als veldhospitaal. Het gevolg was dat de inboedel onmiddellijk naar een andere plaats moest worden overgebracht. Alles werd overgebracht naar het Sint-Rosaliagesticht. De bezetter liet een rood kruis schilderen op het dak om de geallieerde piloten er op te wijzen dat de kerk een hospitaal geworden was. De kruisweg, die liep tot helemaal achteraan de kerk verdween definitief. De kerk werd een somber en kil gebouw. De kerk bevatte toen vijf altaren onder andere gewijd aan de Heilige Margaretha en de Heilige Rochus. De kleine deur aan de noordzijde was er nog niet (het zijdeurtje).

Op zaterdag 29 september 1917 tegen de avond was het weer zover. De geallieerden bombardeerden de Marktstraat en het Duitse oefenplein. Sidonie Cool overleed aan haar verwondingen en 's anderen-daags overleed Camiel Popelier aan zijn opgelopen verwondingen.

Op woensdag 26 oktober 1917 in de late avond was er opnieuw bomalarm. Het klooster van de zusters Paulinnen aan de Stationsstraat, nu de meisjesschool, werd getroffen. Ook het huis van accordeonfabrikant Felix Callewaert op de hoek van de Beverenstraat en de Stationsstraat kreeg het zwaar te verduren. Zijn echtgenote Emma Boone stierf daags na het bombardement. Het klooster was zeer zwaar ge-

De lange lijkstoot in de Hoogstraat. In het midden achter het lijkstijf zien we Alexander Vanderper. Een eind verder wenende vrouwen, gevolgd door een rij Duitse militairen. Rechts bemerkt men een Duitse vrachtwagencolonne. De naam van de herberg "De Zalm" werd aangepast en de Duitse overheid maakte er "Zum Salm" van. Meteen wisten de soldaten waar ze ongestoord een pint konden drinken.

troffen. Vier kloosterzusters vonden er de dood. Later overleed nog een vijfde kloosterzuster ten gevolge van het bombardement.

Naast deze burgerlijke slachtoffers vielen er nog 65 Duitse militairen. De jongens van de school waar onderwijzers Henri Vereenoghe en Emiel Dejonckheere les gaven, mochten dadelijk na het bombardement de school verlaten. Volgens de verhalen van die kinderen van toen was het verschrikkelijk, al die dode soldaten te zien liggen, badend in het bloed. Sommige lijken waren zodanig verminkt dat het identificeren ervan zeer moeilijk was. De lijken werden gelegd in het in opbouw zijnde huis van wijlen dokter Colpaert in de Marktstraat (nu André Christiaens-Vandewalle). De lijken van de burgerlijke slachtoffers werden opgebaard in de Potteriezaal.

Tijdens hetzelfde bombardement viel er ook een bom in de Stationsstraat ter hoogte van het huis waar nu de weduwe Florent Goddyn-Gotelaere woont. In de gevel merkt men nog de putjes, veroorzaakt door de ontploffing. In de herberg "'t Kanon", waar nu Maurits D'Hulster woont, werden ongeveer 25 Duitse gekwetste soldaten samengebracht. Enkele jaren terug vond men in de tuin van wijlen Joseph Lootens, wonende in de Stationsstraat, nu supermarkt Flash, een bom, waarschijnlijk afkomstig van hetzelfde bombardement. Joseph vertelde dat er in zijn tuin een "plekke" was waar er niets wilde groeien. Op die plaats stak de bom in de grond.

De begrafenis in de oorlogsperiode was zeer eenvoudig. Het lijk werd in een houten of zinken kist gelegd. Men voerde het dan op een duwkarretje of rolwagentje tot aan de pastorie. Daar prevelde de geestelijkheid enkele gebeden, las wat voor, gaf de zegen en na enkele minuten was alles afgelopen. Het lijk werd dan verder doorgevoerd tot aan het kerkhof. Dit ritueel was toepasselijk voor de meeste burgerlijke slachtoffers.

De aanval en het bombardement moet indruk gemaakt hebben op de bezetter. Van het bombardement werden foto's en postkaarten gemaakt. Deze werden dan gebruikt om goed of slecht nieuws te melden aan hun familie in hun vaderland.

De zwaar getroffen woning van Felix Callewaert aan de Stationsstraat. Let op het bordje aan de paal rechts met het Duitse opschrift "Feldlazaret". Daarmee werd waarschijnlijk het Oude Manhuis in de Stationsstraat bedoeld.